



Vlaanderen
is milieubewust

Maak zelf avontuurlijk speeltuigen

Andere werkfiches uit deze reeks zijn:

- 🌀 Een bloemetje voor jou, omdat ik ... Maak je eigen bloemenweide.
- 🌀 Knus en gezellig. Creëer een zithoek in je tuin.
- 🌀 Kriebel- en krabbelbeestjes. Bouw je eigen insectenhuis.
- 🌀 De natuur als gezelschap. Gezelschapsspelen met natuurlijke materialen.
- 🌀 Een huisje voor de geluksvogel. Maak zelf een nestkastje voor de koolmees.
- 🌀 Levende bouwsels. Maak zelf een wilgenhut.
- 🌀 Er zit muziek in de natuur... Maak muziek met natuurlijke materialen.
- 🌀 Een tuin om van te smullen. Creëer een eetbare tuin.
- 🌀 Om van te watertanden. Aanleg van een minivijver.
- 🌀 Water brengt leven in je tuin. Aanleg van een natuurlijke vijver.
- 🌀 Joepie, het regent. Aanleg van waterspeeltjes in je eigen tuin.
- 🌀 Symbolen en fantasie. Maak zelf je totempaal.
- 🌀 Huisje, tuintje, boomhutje? Maak zelf je (boom)hut.

De fiches zijn te downloaden op <http://milieueducatie.lne.be>.
Klik onder het luik "thema's" op "vergroening" en klik verder op "spelen in de tuin". Je vindt er ook de contactgegevens van de provinciale NME-diensten die de fiches mee verspreiden.

Tarzan puur natuur

Maak zelf avontuurlijke speeltuigen

Iedereen kent wel de klassieke speeltuigen zoals de schommel, glijbaan en trampoline. Maar er zijn ook andere, vaak minder gekende uitdagingen voor in de tuin. Met wat creativiteit en natuurlijke materialen bouw je met je kinderen de tuin om tot een heus avontuur.

Natuurlijke, ruwe en losse materialen prikkelen de fantasie. Kinderen kunnen de

materialen bestuderen, zelf vorm geven en gebruiken in hun spel. Takken worden een zwaard of vormen een onderdeel van een hut. Een wild stukje tuin kan hen verrassen door bv. de onverwachte aanwezigheid van beestjes onder een tak, maar biedt even goed een plaatsje waar ze zich kunnen verstoppen en even alleen zijn.

Als kinderen van vijf tot twaalf het voor het zeggen zouden hebben – zo komt duidelijk uit onderzoek naar voor – zouden in hun woonomgeving “wilde” landjes te vinden zijn: braakliggende, ‘ongepland’ terreinen, waar zij vrij kunnen spelen. Als kinderen van deze leeftijd de keus hebben tussen een speelterrein met speeltoestellen en zulke wilde landjes, dan kiezen ze in overgrote meerderheid de laatste.

Een avontuurlijke en natuurrijke omgeving is ook goed voor de emotionele, sociale en intellectuele ontwikkeling van kinderen. En natuurlijk is buiten spelen (en dus bewegen) ook goed voor de gezondheid.

In deze werkfiche geven we een aantal suggesties voor avontuurlijke en natuurrijke speeltuigen. De meeste van deze speeltuigen zijn vooral geschikt voor grote tuinen. Met foto's proberen we jou en de kinderen te inspireren.



Takkenest

Voor dit takkenest heb je vooral veel takken nodig (zeker zonder doornen!). Je graaft een put van ongeveer 1 m diepte en vult die met de takken.





Je kan ook enkele verticale palen zetten en daartussen de takken stapelen.

Kinderen kunnen erop springen, erover klauteren ...

Takkenladder



Deze takkenladder wordt gebruikt om een helling op te klimmen. Bevestig het nodige aantal takken dwars op twee boomstammen zodat je een ladder krijgt. Bevestigen doe je door sjorring of met schroeven.



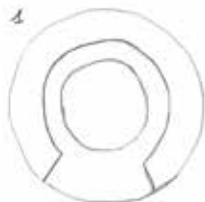
Boomstamstappen

Maak op een zonnige plek een put in de grond om de houten stronken in te bevestigen. Het is belangrijk dat ze stevig genoeg zijn verankerd zodat ze niet omvallen. Opgelet! Op schaduwrijke plaatsen wordt hout glibberig en ook sneller rot.

Schommel van autobanden

Benodigheden

Sterk touw of autogordels - Autoband - Scherp mes



Aan de slag

Van een oude autoband snij je driekwart van het loopvlak weg. Als je de band om draait, heb je een schommel die bestaat uit een zitvlak en twee grote rondingen waar je touw of oude autogordels aan kunt knopen.

Je kan de schommel ophangen met de autogordels of touwen aan een stevige tak van een boom. Een gaatje in het laagste deel van de band voorkomt dat de kinderen steeds een natte broek krijgen van het regenwater.

Je kan natuurlijk ook gewoon een autoband gebruiken, zonder snijwerk, en de kinderen kunnen er op staan, in zitten ...



En wat dacht je hiervan?

De basis maak je zoals hierboven beschreven.

Voor de rest laat je je fantasie en creativiteit de vrije loop.





Boomstammendoolfhof

Maak een put in de grond om de houten stronken in te bevestigen. Plaats de boomstammen verticaal kriskras door elkaar. Ze moeten stevig genoeg zijn verankerd zodat ze niet omvallen ($1/3^{\circ}$ ondergronds).

Klimtouw

Heel eenvoudig te maken met een dik touw waarin je verschillende knopen legt. Bevestig het touw aan een stevige tak. Om de tak te beschermen, steek je tussen het touw en de tak een stukje rubber of leer. De kinderen kunnen op de knopen van het touw de boom in klauteren. Controleer wel regelmatig de stevigheid van deze touwen, want ze verslijten snel.



Klimladder

Een touwladder kan je gemakkelijk zelf maken met touwen en houten borstelstelen. Er zijn verschillende methodes om een ladder te maken.

Neem daarvoor een kijkje op www.mijn-boomhut.be (-> zie een boomhut bouwen). Voorzie eventueel onder de ladder een zandbak. Hierdoor krijg je onderaan de ladder geen modderpoel, creëer je extra speelmogelijkheid en voorzie je een valdempende bodem.

Als je met touwen aan de slag gaat zijn er veel andere mogelijkheden bijvoorbeeld openbrug, spinnenweb, sjorring.



Klimbomen

Heb je het geluk dat er een klimboom in je tuin staat, dan kan je met volgende tips je kinderen misschien helpen.

- Blijf als ouder in de buurt. Vraag je kinderen voorzichtig te zijn.
- Bij het klimmen hou je je altijd op drie punten vast: 2 handen, 1 voet: of 2 voeten, 1 hand. Je steunt bij voorkeur op 3 verschillende takken.
- Zoek dode takken en zeg aan de kinderen deze te vermijden. Kan je niet anders dan de dode tak te gebruiken, voel dan of hij je kan houden. Sta er altijd heel dicht bij de stam op, daar is hij

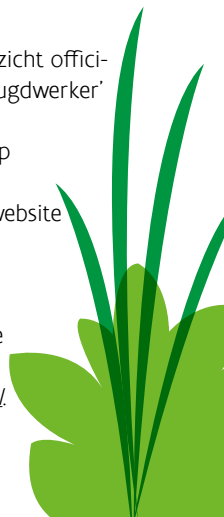
nog het stevigst. Een dode tak heeft vaak geen schors en geen bladeren; vaak zitten er schimmels of paddenstoelen op.

- Laat je kind nooit hoger dan het durft. Het is geen wedstrijd en het moet nog terug! Naar boven is makkelijker dan naar beneden! Laat je kind regelmatig naar beneden kijken om te zien hoe hoog het zit en hoe het zich daarbij voelt. Verleg geleidelijk grenzen.
- Wordt je kind ineens bang, laat het rustig worden en diep ademen. Kinderen klimmen best met hun gezicht/buik naar de stam toe. Ook bij het afdalen.
- Als het geregend heeft, is de schors en het mos erg glad.
- Kinderen kunnen ook samen in een boom klimmen. Let dan wel op dat ze niet op elkaars vingers gaan staan!
- Soms bepaal jij als ouder best tot welke tak je kind mag klimmen.

Een klimboom 'aanplanten' vraagt natuurlijk vele jaren tijd. Het zal niet meer voor je kinderen zijn, maar misschien wel voor de kleinkinderen. Een lijst van inheemse bomen vind je bij extra tips.

Extra tips

- Bezoek eens een speelbos, avontuurlijk aangelegd park of speeltuin ... Overzicht officiële speelzones: <http://www.natuurenbosspel.be/> en dan doorklikken via 'jeugdwerker' of <http://www.steunpuntjeugd.be/bos-en-natuur/praktijkvoorbeelden>
- Meer info over klimbomen en een lijst van geschikte boomsoorten lees je op http://www.stichtingose.nl/literatuur/doc/doc_70.pdf
- Sjorringen: Wil je meer info over sjorren, neem dan eens een kijkje op de website <http://www.meetjesman.be/boomhut/> en klik door naar de sjorpagina.
- www.goegespeeld.be : inspiratie voor een 'goe' beleid rond spelen.
- Resultaten van het onderzoek: Buiten Spelen! van Kind & Samenleving en Katholieke Universiteit Leuven, in opdracht van de Vlaamse overheid vind je op <http://www.k-s.be/buiten+spelen+kinderen+Vlaanderen>
- Voor meer info over speelnatuur neem zeker een kijkje op www.springzaad.nl.



Colofon

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-integratie en –subsidïeringen
www.milieueducatie.be

Redactie

Muriel Geldhof, met medewerking van het educatief team van
NEC de Vroente (www.devroente.be) en het NMEC de Helix (www.dehelix.be)

Opmaak

Diane De Smet

Afbeeldingen

www.springzaad.nl (cover, takkennest, paard),
www.nelledriessen.nl/ (takkenladder)
www.kvly.be (touw), persoonlijk archief

Inhoud

Boek "Milieuvriendelijk tuinieren met gebruikte materialen."
Hans Carlier en Esther de Winter - Zutphen - 2004 -
Uitgeverij Roodbont - www.roodbont.nl
Artikel "Aarde-kinderen." - Kees Both - Oktober 2005 -
De wereld van het jonge kind.
Artikel "Natuur voor kinderen." - Kees Both. - December 2004 -
Pedagogiek in de praktijk.
Artikel "Klimbomen in de stad" – Paul Janssen, Kees Both,
Josine van den Bogaard – Augustus 2008 – Groen.

Verantwoordelijke uitgever

Jean-Pierre Heirman,
Secretaris-generaal, Departement LNE

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 BRUSSEL
info@lne.be - www.lne.be